

Sygnatura akt II S 434/20

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Liliana Kaltenbek (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Beata Kurdziel

Sędzia Magdalena Meroń - Pomarańska

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2021 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi M. M.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, dotyczącej postępowania przed Sądem Rejonowym w Wadowicach, sygnatura akt I C 417/17

postanawia:

1. stwierdzić, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Wadowicach, sygnatura akt I C 1417/17 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznać skarżącemu M. M. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wadowicach kwotę 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
3. oddalić skargę w pozostałym zakresie;
4. nakazać zwrot na rzecz M. M. kwoty 200 zł (dwieście złotych) tytułem uiszczonej opłaty od skargi;

Sędzia Beata Kurdziel Sędzia Liliana Kaltenbek Sędzia Magdalena Meroń - Pomarańska

UZASADNIENIE

W skardze z dnia 24 września 2020 roku skarżący M. M. wniósł o stwierdzenie, że w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Wadowicach, Wydział I Cywilny, sygn. akt I Nc 319/17 (I C 417/17), nastąpiła przewlekłość postępowania, wydanie zaleceń sądowi rozpoznającemu skargę do podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności, w postaci zebrania pełnej dokumentacji powoływanej przez strony jako dowody w sprawie, koncentracji i oceny zebranego materiału dowodowego celem ustalenia pełnych stanowisk stron, wyczerpania przez strony inicjatywy dowodowej oraz rozstrzygnięcia sprawy - w terminie jednego miesiąca od dnia wydania orzeczenia w sprawie.

Nadto w przypadku uwzględnienia skargi skarżący domagał się przyznania mu odpowiedniej kwoty pieniężnej w wysokości 5000 zł z uwagi na okoliczności powodujące przewlekłość postępowania oraz o zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym opłaty sądowej w wysokości 200 zł oraz kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skargi skarżący przedstawił tok czynności podejmowanych w sprawie, konkludując, że główną i zasadniczą przyczyną wydłużenia czasu trwania postępowania wynika z organizacji pracy sądu I instancji. Skarżący

zaznaczył, że postępowanie w rzeczowej sprawie toczy się już prawie 3 lata, pomimo tego, że sprawa nie wyróżnia się szczególnością stanu faktycznego i zagadnień prawnych. Z tego względu, w ocenie pozwanego, w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki pozwalające uznać, że doszło do przewlekłości postępowania. Jednocześnie, Sądowi Rejonowemu w Wadowicach powinny zostać wydane odpowiednie zalecenia w postaci zebrania pełnej dokumentacji powoływanej przez strony jako dowody w sprawie, koncentracji i oceny zebranego materiału dowodowego oraz wyznaczenia kolejnego terminu rozprawy celem ustalenia pełnych stanowisk stron, wyczerpania przez strony inicjatywy dowodowej oraz ostatecznie ustalenia możliwości rozstrzygnięcia sprawy i jej zakończenia.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Rejonowego w Wadowicach nie zgłosił swojego udziału w sprawie.

Na podstawie akt postępowania toczącego się pod sygn. I C 417/17 Sąd Okręgowy ustalił co następuje :

Pozwem z dnia 26.01.2017 r. powód domagał się zapłaty odszkodowania w kwocie 1.607 zł, stanowiącego równowartość zapłaty za wykonaną przez pozwanego usługę naprawy samochodu marki A.. Sprawa ta została zarejestrowana pod sygnaturą akt I C 417/17.

W dniu 07 lutego 2017 roku w sprawie został wydany nakaz zapłaty przez Referendarza Sądowego. Sprzeciw od tego nakazu wpłynął w dniu 28 lutego 2017 roku. 6 marca 2017 sprawę przydzielono do referatu sędziego. Zarządzeniem z dnia 20 marca 2017 roku wyznaczono termin rozprawy na dzień 23 maja 2017r.

W dniu 23 maja 2017 roku odbyła się rozprawa, podczas której pełnomocnicy stron prezentowali swoje stanowiska i wnieśli o zakreślenie im terminu 2 tygodni na przeprowadzenie pertraktacji ugodowych. W dniu 6 czerwca 2017r. pełnomocnik pozwanego poinformował, że do ugody nie doszło. Zgłoszono nadto wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego.

Zarządzeniem z dnia 16 sierpnia 2017 roku wyznaczono termin rozprawy na dzień 8 lutego 2018 roku. W świetle zapisku urzędowego z dnia 05 lutego 2018 roku rozprawa wyznaczona na dzień 08 lutego 2018 roku nie odbyła się z powodu zwolnienia lekarskiego sędziego referenta. Na polecenie Przewodniczącej Wydziału w wyniku niemożliwości wyznaczenia innego Sędziego Referenta, rozprawa została odwołana. Sędzia Referent przebywał: na zwolnieniu lekarskim w dniach 28.11.2017 – 23.03.2018; na urlopie w dniach 30.03.2018 r., 3-4.04.2018 i 24.05.2018 oraz na urlopie okolicznościowym w dniach 16-17.07.2018r.

Kolejny termin rozprawy wyznaczono w dniu 30 lipca 2018r. na dzień 08 stycznia 2019 roku. Zarządzeniem z dnia 08 stycznia 2019 roku Przewodniczący Wydziału zarządził rozpoznania sprawy w dniu 08 stycznia 2019 roku przez innego sędziego referenta. Na rozprawie tej przesłuchano jednego świadka.

Kolejny termin rozprawy wyznaczono zarządzeniem z dnia 12 czerwca 2019 roku na dzień 12 listopada 2019 roku. W tym dniu nie stawił się jednak wezwany świadek i rozprawę odroczone, zakreślając stronom kolejny termin 2 tygodni na pertraktacje ugodowe. Kolejno pełnomocnik powoda składał trzy pisma procesowe z wnioskiem o wydłużenie terminu przeprowadzenia pertraktacji w listopadzie i grudniu 2019r. oraz w styczniu 2020r.

Zarządzeniem z dnia 21 maja 2020 roku Sąd wyznaczył kolejny termin rozprawy – na dzień 17 września 2020 roku. W dniu tym przesłuchano świadka i odroczone rozprawę celem przesłuchania stron na dzień 9 marca 2021 roku;

W międzyczasie, bo 28 listopada 2017r. połączono z niniejszą sprawą sprawę toczącą się pod sygnaturą I C 1515/17. W sprawie tej pozw wpłynął 26.01.2017 r. i dotyczy żądanie zapłaty odszkodowania w kwocie 3.000 zł.

Zarządzeniem z dnia 03 lutego 2017 roku Sąd wezwał powoda do wskazania prawidłowego nazwiska pozwanego, powód uzupełnił braku 13 lutego 2017 roku. Nakaz zapłaty wydano w dniu 26 czerwca 2017r. Po wniesieniu sprzeciwu od w/w/ nakazu, zarządzeniem z 7 września 2017r. wyznaczono rozprawę na 18 października 2017r.

W dniu 18 października 2017 roku odbyła się pierwsza rozprawa w sprawie, która to została odroczone celem podjęcia przez strony pertraktacji ugodowych.

Kolejna rozprawa, wyznaczona na 28 listopada 2017r. zakończyła się bez przeprowadzenia żadnych czynności dowodowych. Strony deklarowały chęć zawarcia ugody a Sąd zarządził połączenie tej sprawy ze sprawą I C 417/17.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skargę należało uznać za zasadną.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 i ust. 1a ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Z art. 2 ust. 2 wskazanej powyżej ustawy wynika, że dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W świetle powołanego powyżej uregulowania czynnikami miarodajnymi dla oceny wystąpienia przewlekłości postępowania jest terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd/prokuratora, jednak wnioski sąd wynikające korygowane są również przez charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, a także doniosłość sprawy dla strony skarżącej. Nie jest również bez znaczenia zachowanie stron postępowania. Oznacza to, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany.

Skarga złożona na podstawie w/w ustawy nie stanowi instrumentu prawnego umożliwiającego merytoryczną ocenę decyzji podejmowanych w toku prowadzonego postępowania przez sąd lub przez prokuratora. Taka ocena może być dokonywana wyłącznie w ramach rozpoznawania złożonych przez stronę środków zaskarżenia. Sąd rozpoznający skargę na przewlekłość postępowania przygotowawczego nie jest uprawniony do ingerowania w tok prowadzonego postępowania oraz porządek czynności procesowych (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 2014 r., sygn. WSP 5/14, LEX nr 1466594).

Sąd Okręgowy był natomiast w niniejszej sprawie uprawniony, a zarazem zobligowany do oceny in concreto (przy uwzględnieniu okoliczności wskazanych w skardze), zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy o skardze, terminowości i zasadności czynności podejmowanych przez Sąd przez pryzmat powołanego powyżej art. 2 ust. 2 tej ustawy. Zaznaczyć jednak wypada, że ocena, czy w konkretnej sprawie doszło do przewlekłości postępowania, nie powinna ograniczać się wyłącznie do upływu czasu i subiektywnych odczuć skarżącego, lecz być wypadkową czynników obiektywnych, z uwzględnieniem czasu niezbędnego do podejmowania działań zgodnych z obowiązującymi przepisami, przewidującymi zachowanie określonych procedur. Nie każda przy tym zwłoka może być przyczyną stwierdzenia przewlekłości, lecz jedynie zwłoka nieuzasadniona. Ocena, czy postępowanie trwa dłużej niż to konieczne, dokonywana musi być zawsze na podstawie zarówno analizy charakteru dokonywanych czynności, jak i stanu faktycznego sprawy.

W niniejszej sprawie, po analizie akt postępowania, Sąd Okręgowy uznał, że doszło do przewlekłości.

W sprawie I C 417/17 od czerwca 2017r. kiedy to strony poinformowały, że do ugody nie doszło, aż do rozprawy z dnia 08 stycznia 2019 roku (1,5 roku), nie podejmowano żadnych czynności merytorycznych. Wyznaczona w tym

czasie rozprawa nie odbyła się z powodu choroby sędziego, ale czas oczekiwania na termin rozprawy był za długi, bo wynosił pół roku. Nadto referent podejmował czynności w odstępach 2-4 miesięcy. Po rozprawie z 8 stycznia 2019r. kolejny termin wyznaczono na 12 listopada 2019r. (za 10 miesięcy), przy czym termin ten wyznaczono po 4 miesięcznej bezczynności. Kolejną rozprawę wyznaczono po 3 miesięcznej bezczynności.

Przewlekłość ani nie była spowodowana materią sprawy, ani jej zawiloscią, ani obstrukcyjnymi zachowaniami stron. Jedynym czynnikiem spowalniającym były wnioski stron o zakreślenie terminu do przedsięwzięcia pertraktacji ugodowych. W ciągu prawie czterech lat postępowania przeprowadzono zaledwie cztery rozprawy, na których przesłuchano dwóch świadków, nie prowadząc żadnego postępowania dowodowego poza rozprawami. Jakkolwiek w międzyczasie sędzia referent przebywał na zwolnieniach lekarskich, niemniej nie były to okresy tłumaczące tak długi bieg sprawy.

Nadto brak możliwości zapewnienia zastępstwa na rozprawie za chorego sędziego, z perspektywy interesów obywatela, także nie jest usprawiedliwieniem. Wprowadzenie do polskiego porządku prawnego skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki było skutkiem przyjętych przez państwo polskie zobowiązań międzynarodowych i orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który w wyroku z dnia 26 października 2000 roku w sprawie Kudła przeciwko Polsce (skarga nr 30210/96) stwierdził, że w krajowym porządku prawnym brak jest instrumentu prawnego zapewniającego skarżącemu dochodzenie prawa do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Obowiązek przestrzegania przyjętych zobowiązań międzynarodowych i zapewnienia obywatelom ochrony w celu ich dochodzenia spoczywa na państwie jako takim. Dlatego też obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej spoczywa na wszystkich jego władzach (organach). Nie można go odnosić tylko do organów władzy sądowniczej (wymiaru sprawiedliwości). Państwo ma więc obowiązek takiego zorganizowania warunków sprawowania władzy jurysdykcyjnej (w tym zapewnienia optymalnej obsady kadrowej), aby nie dochodziło do przewlekłości postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., III SPP 34/05, OSNP 2005 nr 20, poz. 327 oraz z dnia 3 czerwca 2005 r., III SPP 109/05, OSNP 2006 nr 1-2, poz. 33).

Jeśli zaś chodziło o sprawę zarejestrowaną pod sygnaturą akt I C 1515/17, Sąd Okręgowy wskazuje, że do czasu połączenia ze sprawą I IC 417/17 toczyła się ona sprawnie.

Mając powyższe na względzie, w pkt. 1 postanowienia, Sąd Okręgowy na podstawie w/w przepisów, a także art. 12 ust. 2 ustawy stwierdził, że w omawianej sprawie wystąpiła przewlekłość postępowania.

Stosownie do treści art. 12 ust. 4 ustawy o skardze uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika - od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2.000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej, w granicach wskazanych w zdaniu pierwszym, wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Sąd może przyznać sumę pieniężną wyższą niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jeżeli sprawa ma szczególne znaczenie dla skarżącego, który swoją postawą nie przyczynił się w sposób zawiniony do wydłużenia czasu trwania postępowania. Na poczet tej sumy zalicza się kwoty przyznane już skarżącemu tytułem sumy pieniężnej w tej samej sprawie. Sumy pieniężnej nie przyznaje się w razie uwzględnienia skargi wniesionej przez Skarb Państwa albo państwowe jednostki sektora finansów publicznych.

Sąd przyznał skarżącemu kwotę 2.000 zł. uznając, że suma ta należycie zrekompensuje skarżącemu niedogodności wynikłe ze stwierdzonej przewlekłości. Kwota ta jest jednocześnie adekwatna do okresu stwierdzonej przewlekłości i wartości interesu skarżącego w obu połączonych sprawach.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł konieczności wydania odpowiednich zaleceń w trybie art. 12 ust. 3 ustawy, gdyż jak wynika z akt sprawy, podczas rozprawy z dnia 17 września 2020 roku Sąd wyznaczył kolejny termin rozprawy na dzień 09 marca 2021 roku, na którym to terminie mają zostać przesłuchane strony. Skarga na przewlekłość postępowania nie stanowi instrumentu prawnego umożliwiającego merytoryczną ocenę decyzji procesowych podejmowanych w

toku prowadzonego postępowania. Sąd Okręgowy nie jest więc uprawniony do ingerowania w tok prowadzonego postępowania dowodowego oraz porządek czynności procesowych.

Wobec uwzględnienia skargi zwrotowi na rzecz skarżących, w trybie art. 17 ust. 3 ustawy, podlegała uiszczona tytułem opłaty od skargi kwota 200 złotych.

Sędzia Beata Kurdziel Sędzia Liliana Kaltenbek Sędzia Magdalena Meroń - Pomarańska